Artykuł finansowany z budżetu państwa w ramach dotacji celowej dla Powiatu Łukowskiego.

Kiedy należy mi się spadek?

Regulacje dotyczące prawa spadkowego zostały zawarte w kodeksie cywilnym. Ustawodawca wskazuje tam kwestie dotyczące sposobu nabycia spadku (ustawowy czy testamentowy), zachowku czy odpowiedzialności za długi spadkowe. Kodeks cywilny definiuje tez podstawowe pojęcia dotyczące spadku.

Spadkodawca to osoba zmarła, jest nią zawsze osoba fizyczna spadkobiercą zaś może być osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna (niemająca podmiotowości prawnej, a mająca zdolność prawną, która spadek nabywa.

Przez pojęcie spadku rozumiemy ogół praw i obowiązków majątkowych spadkodawcy, które po jego śmierci przechodzą na spadkobiercę, z tym że po jednym spadkodawcy może być kilku spadkobierców.

Do długów spadkowych należą koszty pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku, koszty postępowania spadkowego, obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachowek oraz obowiązek wykonania zapisów zwykłych i poleceń, jak również inne obowiązki przewidziane w przepisach kodeksu cywilnego (art. 922 k.c.).

Spadek można nabyć na postawie ustawy lub testamentu. W sytuacji pozostawienia przez spadkodawcę testamentu, dziedziczenie testamentowe będzie miało pierwszeństwo przed dziedziczeniem ustawowym.

Osoba fizyczna, która nie żyje lub osoba prawna nieistniejąca w chwili otwarcia spadku nie może być spadkobiercą. Spadkobiercą może być jednak dziecko, które zostało poczęte przed otwarciem spadku pod warunkiem, że urodzi się żywe.

Odnosząc się do osób będących powołanych z ustawy do nabycia spadku, ustawodawca do nabycia spadku w pierwszej kolejności powołał współmałżonka i dzieci. Jeżeli po spadkodawcy dziedziczą jedynie dzieci, ich udziały w spadku są równe, w przypadku dziedziczenia przez współmałżonka i dzieci, część przypadająca małżonkowi w zbiegu z dziećmi spadkodawcy nie może być mniejsza niż 1/4 całości spadku. W sytuacji, gdy małżonkowie nie posiadali dzieci do dziedziczenia powołani są rodzice spadkodawcy. Udział spadkowy każdego z rodziców spadkodawcy w zbiegu z małżonkiem wynosi 1/4 spadku. W przypadku braku współmałżonka do całości spadku powołani są rodzice spadkodawcy. W sytuacji, gdy jeden z rodziców nie żyje do spadku zostanie również powołane rodzeństwo spadkodawcy i ich dzieci. W braku dzieci, małżonka, rodziców, rodzeństwa i dzieci rodzeństwa dziedziczą dziadkowie spadkodawcy i ich zstępni. W braku małżonka i krewnych spadkodawcy, do dziedziczenia powołane są dzieci małżonka

spadkodawcy. W sytuacji braku jakichkolwiek wyżej wymienionych krewnych spadkobiercą będzie gmina ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy oraz Skarb Państwa.

W zakresie dziedziczenia testamentowego spadkobiercą będzie ten, którego w swoim testamencie wskazał spadkodawca, przy czym może to być osoba zupełnie nie spokrewniona ze spadkodawcą.

Spadek nie będzie należał się osobom wydziedziczonym. Spadkodawca może bowiem w testamencie wydziedziczyć uprawnionych jeżeli wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci lub też uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych. Wydziedziczenie powinno zawierać wyraźną przyczynę takiej decyzji. Spadkodawca może zostać uznany przez Sąd (mimo braku wydziedziczenia), za niegodnego dziedziczenia jeżeli: dopuścił się umyślnie ciężkiego przestępstwa przeciwko spadkodawcy, podstępem lub groźbą nakłonił spadkodawcę do sporządzenia lub odwołania testamentu albo w taki sam sposób przeszkodził mu w dokonaniu jednej z tych czynności, umyślnie ukrył lub zniszczył testament spadkodawcy, podrobił lub przerobił jego testament albo świadomie skorzystał z testamentu przez inną osobę podrobionego lub przerobionego. Żądanie o uznanie za niegodnego dziedziczenia może złożyć każdy, kto ma w tym interes prawny. W przypadku uznania przez sąd, iż konkretna osoba jest niegodna dziedziczenia, zostaje ona wyłączona od dziedziczenia tak jakby nie dożyła otwarcia spadku.

Nabycie spadku przez spadkobiercę następuje z chwilą otwarcia spadku. Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu 6 miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Spadkobierca może:

1. przyjąć spadek wprost (bez ograniczenia odpowiedzialności za długi spadkowe),
2. przyjąć spadek z dobrodziejstwem inwentarza (spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku)
3. odrzucić spadek.

Spadkobierca może wybrać formę złożenia oświadczenia. Może dokonać tego przed Sądem właściwym ze względu na ostanie miejsce zamieszkania spadkodawcy (postępowanie o nabycie spadku) lub poprzez poświadczneie dziedziczenia u notariusza.

Adwokat Paulina Warząchowska

Zadanie zostało sfinansowane z budżetu państwa w ramach dotacji celowej przekazanej Powiatowi Łukowskiemu